ENGLISH UNTRANSLATABILITIES: WELTANSCHAUUNG AND CHUTNIFICATION IN SALMAN RUSHDIE'S MIDNIGHT'S CHILDREN

Adriana Brătfălean (Bâcâin)
PhD. student, University of Medicine, Pharmacy, Science, and Technology of Târgu Mureș

Abstract: This study takes rise from the statement that, in his magnum opus Midnight's Children, Salman Rushdie, an India-born and England-residing writer, projects the weltanschauung of the Indian culture in a very innovative way: by chutnification of English.
The study aim is to analyze Salman Rushdie's clever ability to manipulate the untranslatability to suit his requirements of getting to the meaning of the Indian setting. Midnight's Children is penned in a hybridized Indian English language intended to be a tribute to the Indian culture. The autodiegetic narrator Saleem Sinai enshrines in his personal experiences the heritage and the identity of India itself. By making use of a chutnified English, the English language purposely blend with Hindi words, this novel enables the Indian people to better comprehend themselves and their own destiny.
The research methodology is analysis.
The findings of this study are that, by making use of this newly chutnified English (a hybridized Indian English language), Salman Rushdie's Midnight's Children enhances the flavor of the Indian setting.

Keywords: Salman Rushdie, Midnight's Children, untranslatability, weltanschaung, India, chutnification, language

Salman Rushdie este un scriitor ce a avut o contribuție irefutabilă în dezvoltarea literaturii indiene scrise în limba engleză, stârnind o multitudine de reacții critice datorită particularității limbajului folosit în romanele sale și, în special, în capodopera sa *Copiii din miez de noapte*.

Interpretarea limbajului folosit pentru a ajunge la semnificația unui text este, în concepția filosofului hermeneutic german Wilhelm Dilthey asemănătoare cu procesul de interpretare a viziunilor despre viață cu scopul aflării sensului realității.[1] O comprehensivă viziune despre viață, ce implică cunoașterea atât a lumii, cât și a omenirii, este oferită de conceptul „weltanschauung".

Termenul de „weltanschauung" este de origine germană, extinzându-se din mediul intelectualității germane în culturile celorlalte popoare, fără a putea fi, însă, tradus acurat în nicio altă limbă. Așadar, neologismul „weltanschauung" reprezintă o sintagmă intraductibilă, înglobând atât viziunea despre lume, cât și ansamblul de cunoștințe ce definesc existența umană ca tot unitar. Dar poate cea mai frumoasă definiție a weltanschauung-ului este oferită de psihanalistul și psihiatrul elvețian Carl Gustav Jung care considera că „să ai un weltanschauung înseamnă să-ți formezi o imagine a lumii și a ta însuți, să știi ce este lumea și cine ești tu."[2]

Weltanschauung-ul nu se rezumă doar la sensul strict filosofic, ci are o conotație ideologică, desemnând totalitatea convingerilor și valorilor ce își au obârșia în istoria unui popor și care se transmit din generație în generație, prin cultură. În concepția filosofului și lingvistului prusac Wilhelm von Humboldt, în dezvoltarea spirituală a umanității un rol foarte important îl are limbajul.

[1] Vezi David Naugle: „Wilhelm Dilthley's Doctrine of World Views and Its Relationship to Hermeneutics" 1993 disponibil pe URL: https://www3.dbu.edu/naugle/pdf/wilhelm_dilthey.pdf, la 02.02.2019, p.6.
[2] Carl Gustav Jung: *Puterea sufletului. Antologie. Prima Parte. Psihologia analitică*, Holan Suzana (trad), București, Editura Amina, 1994, p.19.

BDD-A29629 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:50:26 UTC)

Mai mult chiar, „fiecare stadiu cultural, din fiecare epocă, este recognoscibil și în limbaj.”[3] În aceeași ordine de idei, criticul și profesorul universitar galez Raymond Williams observa că o definiție a limbii echivalează întotdeauna, fie implicit, fie explicit, cu o definiție a umanității[4]. Aceste două observații conduc la concluzia că limba și cultura sunt subordonnate una celeilalte. În plus, dacă e să ținem seama de spusele părintelui psihologiei analitice care arăta că „orice om are măcar weltanschauung-ul la care l-au obligat educația și mediul”[5], atunci devine de ordinul evidenței că orice creator de operă literară își revarsă în scrierile sale, conștient sau inconștient, propriile emoții și experiențe.

Pentru a explica materializarea influenței weltanschauung-ului asupra scriitorilor indieni se pornește de la întrebarea: De ce scriitorii indieni au ales să scrie în limba engleză? În formularea unui răspuns cât mai pertinent la această întrebare, un indiciu prețios îl oferă Salman Rushdie. În lucrarea sa *Patrii imaginare* scriitorul britanic de origine indiană recunoaște că, spre deosebire de alte țări care beneficiază de o limbă unitară, cu un statut oficial, India are în jur de cincisprezce limbi majore și nenumărate limbii minore[6]. În tot acest Babel de limbi și dialecte regionale se pare că limba engleza rămâne singura lingua franca a Indiei. În plus, Constituția indiană nu recunoaște unei singure limbi statutul oficial de limbă națională, ci desemnează două limbi naționale: limbi hindustană și limba engleză. Acum se ridică o nouă întrebare: De ce scriitorii indieni nu folosesc limba hindi, ci preferă limba engleză? Să fie aceasta consecința Imperiului Indian (conducerea Imperiului Britanic în subcontinentul indian pe perioada cuprinsă între 1858 și 1947), o acceptare a influenței sale inevitabile sau doar un produs al globalizării? Răspunsul: toate aceste trei variante sunt valide.

Astfel, pentru a răspunde la întrebarea de mai sus se poate porni de la truismul că, sub presiunea globalizării, atât limba, cât și literatura sunt supuse schimbării. În ceea ce privește strict limba engleză ca modalitate de comunicare globală, nimeni nu contestă faptul că, în ultimele decenii, ne confruntăm cu un nou val de globalizare lingvistică și literară. În această ordine de idei, Salman Rushdie afirma că literatura nu are nimic de a face cu domiciliul unui scriitor, ea fiind, mai degrabă, un mijloc de conversație cu lumea[7], prin care scriitorii indieni de limbă engleză ar trebui să se asigure că India lor natală este un participant activ în conversația literară mondială.

În plus, se pare că scriitorii britanici de origine indiană pur și simplu nu au avut și nu au nici în prezent opțiunea de a respinge limba engleză atâta timp cât copiii lor cresc vorbind această limbă. Pentru ei, acceptarea limbii engleze este, mai degrabă, un act de transculturalitate lingvistică. Referitor la noțiunea de „transculturalitate”, în teza sa *Transmigration, Transculturation, Tribulation: A Sociocultural Analysis of a Philippine Rural Resettlement*, susținută pentru obținerea titlului de doctor în filosofie, Peter A.F. Doelle definea transculturalitatea ca fiind schimbul reciproc de trăsături caracteristice ale unei culturi, un proces ce are loc atunci când două sau mai multe grupuri etnice se întâlnesc și împart același spațiu geografic[8]. În ceea ce privește strict relația culturală dintre civilizația indiană și cea engleză, Imperiul Indian a fost cel care facilitat schimbul cultural mutual dintre „perla coroanei britanice”[9] și conducătorii ei. Prin urmare, este de ordinul

[3] Wilhelm von Humboldt: *Despre diversitatea structurală a limbilor și influența ei asupra dezvoltării spirituale a umanității*, Munteanu, Eugen (trad), București, Editura Humanitas, 2008, p.57.
[4] Vezi Raymond Williams: *Marxism and Literature* (1977, apud Kathryn A. Wooland „Language Ideology as a Field of Inquiry” in Bambi B. Schieffelin. *Language Ideologies. Practice and Theory*, New York, Oxford University Press, 1998, p.3.
[5] Carl Gustav Jung: *Puterea sufletului. Antologie. Prima Parte. Psihologia analitică*, Holan Suzana (trad), București, Editura Amina, 1994, p.40.
[6] Vezi Salman Rushdie: *Imaginary Homelands.Essays and criticism 1981-1991*, Londra, Granta Books, 1991, p.27.
[7] Vezi Salman Rushdie, Elizabeth West: *Mirrorwork: 50 Years of Indian Writing 1947-1997*, New York, Henry Hold and Company, 1997, p.xiii.
[8] Vezi Peter A.F. Doelle: „Transmigration, Transculturation, Tribulation: A Sociocultural Analysis of a Philippine Rural Resettlement” disponibil pe URL: https://eprints.utas.edu.au/17499/1/Whole-Doelle-thesis.pdf, la 06.02.2019, p.67.
[9] Vezi Raisa Stoleriu: „Micul Prieten al Întregii Lumi și perla coroanei britanice” disponibil pe URL: http://www.bookblog.ro/recenzie/micul-prieten-al-intregii-lumi-si-perla-coroanei-britanice/, la 07.02.2019.

BDD-A29629 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:50:26 UTC)

evidenței de ce limba engleză a devenit de importanță centrală pentru poporul indian și, implicit, pentru scriitorii britanici de origine indiană.

În lucrarea sa *Patrii imaginare*, Salman Rushdie recunoaște această stare de fapt, dar le atrage scriitorilor britanici de origine indiană atenția cu privire la adecvația folosirii limbii engleze pentru a ilustra teme specifice Indiei. Astfel, Rushdie consideră că scriitorii indieni nu pot folosi limba engleză în același mod în care au făcut-o britanicii, ci este necesar să o adapteze în funcție de propriile lor scopuri[10] Altfel spus, scriitorii britanici de origine indiană ar trebui să manipuleze limba engleză pentru a o adecva cerințelor propriilor lor scrieri narative. Această manipulare ar putea suna ca un act de rebeliune împotriva precedentului statut colonial al Indiei imperiale. Și asta și este, cel puțin pentru Salman Rushdie care, în lucrarea mai sus amintită, afirmă că o cucerire a limbii engleze ar putea însemna desăvârșirea procesului de eliberare a Indiei[11]. Prin urmare, plastografierea limbii engleze echivalează cu libertatea culturală și lingvistică a Indiei postcoloniale. Dovada supremă a statutului independent al Indiei este o limbă hibrid englezo-indiană, o variantă de limbă engleză presărată în mod deliberat, din abundență, cu elemente lingvistice indiene. Pentru a se plia pe cerințele interculturalității, noua limbă engleză indianizată (chutnificată) conține expresii și cuvinte indiene, însă atent selectate pentru a nu degenera limba engleză sau, chiar mai rău, a o pune în situația unei virtuale extincții, ci, dimpotrivă, să o condimenteze cu „masala" (neologism englezesc intraductibil preluat în limba engleză din limba indiană pentru a desemna atât o combinație de condimente folosite în bucătăria tradițională indiană, cât și o gamă variată de elemente[12]) indiană, pentru a adăuga sare și piper, adică varietate, limbii engleze, ca limbă globală.

Scriitorii indieni de limbă engleză se adresează atât publicului indian, cât și celui non-indian. În ceea ce îi privește pe cititorii indieni, această limbă engleză hibridizată le permite acestora să se cunoască mai bine pe ei înșiși și îi ajută să își înțeleagă mai bine destinul. În ceea ce îi privește pe audienții non-indieni, aceștia au nevoie să li se traducă cuvintele și expresiile indiene folosite în textul literar. Dar acest lucru nu se întâmplă întotdeauna. De altfel, unicitatea operei scriitorilor indieni de limbă engleză rezultă, în ultimă instanță, tocmai din abilitatea lor de a manevra în mod inteligent intraductibilitatea. Problema intraductibilității se ridică, în mod normal, atunci când, pentru un element (cuvânt sau expresie) din limba sursă, traducătorul găsește o lacună în limba de destinație. Dar acest lucru nu e cazul și pentru scriitorii britanici de origine indiană care, ca marcă a unicității lor literare, introduc, în mod voit, în operele lor, cuvinte din limba hindustană, în special cuvinte din arealul culinar, pentru a da savoare decorului de sorginte indiană.

Nou inventata limbă englezo-indiană hibridizată este folosită cu precădere de scriitorii indieni naționaliști, care se folosesc de substanța indiană pentru a recrea contexte culturale și sociale tipice Indiei natale. Scriitorii ce nu pot fi încadrați în categoria idealiștilor, ci, dimpotrivă, pledează pentru o reprezentare fidelă a realității, aleg să surprindă farmecul locurilor și, în realizarea acestui demers, ei concep intrigi și personaje potrivite situațiilor reale, prezentându-se în fața cititorilor lor cu filosofia, istoria, cultura și tradițiile cu care sunt familiarizați (altfel spus, cu weltanschauung-ul lor), încercând să comunice propriile lor gânduri și idei despre lumea la care ei înșiși au fost expuși. În ceea ce îl privește pe Salman Rushdie, un scriitor născut în India, dar cu rezidență britanică, el proiectează în capodopera sa *Copiii din miez de noapte* cultura indiană, făcând, ca modalitate de scriere, apel la limba engleză. O face, însă, în mod autentic, într-o modalitate de-a dreptul inovativă: prin chutnificarea limbii engleze.

„Chutnificare" este un term inventat de Salman Rushdie în romanul mai sus amintit. Cheia înțelegerii acestui concept o reprezintă chiar personajul principal Saleem Sinai, care trebuie privit ca o reprezentare metaforică a istoriei și culturii indiene, o creație a însăși istoriei și culturii vremurilor

[10] Vezi Salman Rushdie: *Imaginary Homelands.Essays and criticism 1981-1991*, Londra, Granta Books, 1991, p.17.
[11] Vezi Salman Rushdie: *Imaginary Homelands.Essays and criticism 1981-1991*, Londra, Granta Books, 1991, p.17.
[12] https://en.oxforddictionaries.com/definition/masala, la 09.02.2019.

BDD-A29629 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:50:26 UTC)

lui. Încă de la începutul romanului, Saleem Sinai se autoidentifică cu India, soarta acesteia ca națiune fiind tot timpul legată de evenimentele din propria lui viață. Astfel, Saleem pretinde că însuși momentul nașterii lui nu a reprezentat altceva dacât o necesitate istorică. În plus, pe tot parcursul romanului, naratorul autodiegetic dovedește o capacitate nativă de a oglindi în propriile întâmplări evenimente ce au marcat cursul Indiei postcoloniale. Totuși, în ciuda acestui aspect, romanul *Copiii din miez de noapte* nu poate fi catalogat drept unul istoric deoarece, atunci când își scrie autobiografia, Saleem Sinai își focusează narațiunea nu pe acuratețea faptului istoric relatat, ci pe memoriile, pe amintirile lui. Prin acest demers, Saleem Sinai subminează principiile convenționale ale istoriei creându-și propria lui istorie, o combinație chutnificată de realitate istorică și memorie. Referitor la acest aspect, în culegerea sa de eseuri *Patrii imaginare,* Salman Rushdie recunoaște că, pentru a face un roman vădit de memorii și despre memorie, s-a inspirat din ambiția într-un fel proustinană de a deszăvorî porțile timpului pierdut[13].

Pentru Saleem Sinai, secretul memoriei proustiene unificatoare se ascunde în chutney-ul (intraductibilitate englezească ce desemnează un condiment de origine indiană, iute, preparat din fructe sau legume cu oțet, mirodenii și zahăr[14]) făcut de ayah-ul lui (intraductibilitate englezească pentru doica angajată de europeni în India sau în celelalte teritorii coloniale britanice[15]). Aroma acestui condiment are „o forță uriașă de reînviere a trecutului, de parcă nu ne-am fi desprins niciodată de el”[16]. Așadar, pentru Saleem Sinai „speranța măreață a conservării timpului”[17], ca modalitate de recuperare a memoriei, apare sub forma chutnificării istoriei. De altfel, la finalul romanului Saleem Sinai însuși folosește expresia „chutnificare a istoriei”, ce reprezintă, de fapt, o metaforă conceptuală pentru conservarea istoriei prin conservarea, timpului, pornind de la procesul de redare literară a amintirilor trecutului. Cu alte cuvinte, Saleem Sinai recunoaște existența unei legături evidente între chutnificarea istoriei și abilitatea literaturii de a prezerva istoria: „prin cuvinte și conserve, am imortalizat amintirile”[18]

Saleem Sinai este un personaj complex, ce nu primește, metaforic vorbind, doar identitate istorică, ci și identitate literară. În acest sens, Saleem Sinai se folosește de descrierea sa în fază de fetus pentru a se autodefini ca obiect lingvistic: „ceea ce fusese (la început) nu simplu punct de dezvoltare și devenise o virgulă, un cuvânt, o propoziție, un paragraf, un capitol, acum era pe drumul unei dezvoltări mult mai complexe și mai explozive, transformându-se, s-ar putea spune, într-o carte – eventual o enciclopedie – sau chiar într-o limbă”[19]. Această definiție a fătului în uterul mamei sale este, trebuie să recunoaștem, cel puțin ciudată. Acest proces de creștere și dezvoltare intrauterină seamă, mai degrabă, cu o naștere metaforică a unui text literar. În această ordine de idei, personajul Saleem Sinai se dovedește a fi și un important mecanism literar. Prin urmare, în acest moment, se poate ridica o întrebare crucială: Este Saleem Sinai un cuvânt, un capitol, un limbaj întreg, o operă literară, un narator, o alegorie a Indiei postcoloniale sau doar un simplu personaj? Răspunsul: toate și, într-un fel, nici una dintre aceste variante. Astfel, uneori, Saleem Sinai este doar un autobiograf fictiv, alteori, Saleem Sinai este însuși scriitorul Salman Rushdie care, așa cum recunoaște într-unul din eseele ce compun lucrarea sa *Patrii imaginare*, vorbește despre India lui, o versiune și nimic mai mult decât o versiune a sutelor de milioane de versiuni posibile[20]. Dar, indiferent de ceea ce simbolizează în realitate Saleem Sinai, ceea ce contează cu adevărat este că, acest personaj înglobează cu sfințenie în el toată bogăția culturală, tradiția și identitatea Indiei. *Copiii din miez de noapte* al lui Salman Rushdie este romanul maturității literaturii indiene și a

[13] Vezi Salman Rushdie: *Imaginary Homelands.Essays and criticism 1981-1991,* Londra, Granta Books, 1991, p.10.
[14] https://en.oxforddictionaries.com/definition/chutney, la 10.02.2019.
[15] https://en.oxforddictionaries.com/definition/ayah, la 10.02.2019.
[16] Salman Rushdie: *Copiii din miez de noapte*, Radu Paraschivescu (trad.), Iași, Editura Polirom, 2013, p.569.
[17] Salman Rushdie: *Copiii din miez de noapte*, Radu Paraschivescu (trad.), Iași, Editura Polirom, 2013, p.572.
[18] *Ibidem.*
[19] Salman Rushdie: *Copiii din miez de noapte*, Radu Paraschivescu (trad.), Iași, Editura Polirom, 2013, pp.123-124
[20] Vezi Salman Rushdie: *Imaginary Homelands.Essays and criticism 1981-1991,* Londra, Granta Books, 1991, p.10.

BDD-A29629 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:50:26 UTC)

înseși India, roman care, potrivit publicației americane New York Times, sună ca și când un întreg continent și-a găsit vocea[21].

Elementul central în analiza limbajului folosit de către Salman Rushdie în construcția romanului său *Copiii din miez de noapte* îl constituie evidența, un tipar textual ce justifică scopul estetic literar[22] în sensul că nu scoate în relief dimensiunea obiectivă, rațională a construcției discursive, ci, mai degrabă „pune în lumină dimensiunea emoțională, subiectivă, empatică a elocuției"[23]. Astfel, nu întâmplător, profesorul Ioan Milică definește, această calitate a stilului „un produs al imaginației și empatiei, având un mare potențial emoțional".[24]

La Salman Rushdie evidența stilistică este vizibilă în talentul acestuia de a se folosi de experiența vieții sale și de weltanschauung-ul cultural indian pentru a surprinde complexitatea și multiculturalitatea Indiei natale. Noua limbă engleză chutnificată devine, astfel, simbol al realității multiculturale indiene în general și al pluralismului lingvistic indian în particular. O analiză comprehensivă a limbajului chutnificat născocit de Salman Rushdie pentru scrierea capodoperei sale este mult prea complexă pentru a fi detaliată în această lucrare și va face obiectul unei lucrări viitoare.

În concluzie, se poate afirma că povestea lui Saleem Sinai nu e deloc una contrafăcută, artificială, ea este povestea a milioane de indieni, un tribut adus culturii indiene, prin care poporul indian să își înțeleagă mai bine locul și menirea în lume. Weltanschauung-ul cultural și polimorfismul lingvistic al Indiei sunt exprimate metaforic prin conceptul de „chutnificare"a limbajului, care reunește într-o limbă engleză indianizată toate dialectele și subdialectele subcontinentului indian. La un moment dat, personajul Saleem Sinai afirma: „granițele dintre state nu erau formate din râuri, munți sau alte delimitări geografice; erau în schimb ziduri de cuvinte. Limba era cea care ne diviza"[25]. Prin chutnificarea (indianizarea) limbii engleze Salman Rushdie a încercat să dărâme aceste ziduri de cuvinte ce-i despărțeau pe indieni unii de alții. Dar, indiferent dacă scopul său a fost sau nu atins în totalitate, chutnificarea (indianizarea) limbii engleze rămâne marca distinctivă a stilului narativ și al limbajului literar al lui Salman Rushdie, conferindu-i autenticitate, dar și faimă și recunoaștere internațională.

BIBLIOGRAPHY

Referințe bibliografice:

Opera:

Rushdie, Salman. *Copiii din miez de noapte*. Paraschivescu, Radu (trad), Iași, Editura Polirom, 2013

Referințe critice:

(1) Humboldt, Wilhem von. *Despre diversitatea structurală a limbilor și influența ei asupra umanității*, Munteanu Eugen (trad), București, Editura Humanitas, 2008.
(2) Jung, Carl Gustav. *Puterea sufletului. Antologie. Prima parte. Psihologia analitică. Temeiuri*, Holan, Suzana(trad), București, Editura Amina, 1994.
(3) Milică, Ioan. *Noțiuni de stilistică*. Iași, Editura Vasiliana'98, 2014.
(4) Rushdie, Salman. *Imaginary Homelands. Essays and criticism 1981-1991*. Londra, Granta Books, 1991
(5) Rushdie, Salman. West, Elizabeth. *Mirrorwork: 50 Years of Indian Writing 1947-1997*, New York, Henry Hold and Company, 1997.

[21] Vezi Clark Blaise: „A Novel of India's Coming of Age" disponibil pe URL: https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/books/98/12/06/specials/rushdie-children.html , la 10.02.2019.
[22] Vezi: Paul Simpson: *Stylistics*, New York, Routledge, 2004 p.50.
[23] Ioan Milică. *Noțiuni de stilistică*. Iași, Editura Vasiliana'98, 2014, p.44.
[24] Ioan Milică. *Noțiuni de stilistică*. Iași, Editura Vasiliana'98, 2014, p.44.
[25] Salman Rushdie: *Copiii din miez de noapte*, Radu Paraschivescu (trad.), Iași, Editura Polirom, 2013, p.236.

BDD-A29629 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:50:26 UTC)

(6) Simpson, Paul. *Stylistics*. New York, Routledge, 2004.
(7) Wooland, Kathryn A. „Language Ideology as a Field of Inquiry" in Schieffelin Bambi B. (coord.) *Language Ideologies. Practice and Theory*, New York, Oxford University Press, 1998.

Surse online:
(1) https://eprints.utas.edu.au/17499/1/Whole-Doelle-thesis.pdf, la 06.02.2019.
(2) http://www.bookblog.ro/recenzie/micul-prieten-al-intregii-lumi-si-perla-coroanei-britanice/, la 07.02.2019.
(3) https://en.oxforddictionaries.com, la 09.02.2019.
(2) https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/books/98/12/06/specials/rushdie-children.html, la 10.02.2019.

BDD-A29629 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:50:26 UTC)